

PUTNU VĒROŠANA GAUJAS NACIŅĀLAJĀ PARKĀ

Urālpūces mazulis (*Strix uralensis*)

Dīzraibais dzenis (*Dendrocopos major*)

Ūdensstrazds (*Cinclus cinclus*)

Zaļais ķauķītis (*Phylloscopus trochiloides*)

Foto: Andris Klepers

KĀDĒĻ GAUJAS NACIŅĀLAIS PARKS IR INTERESANTS PUTNU VĒROTĀJAM?

Gaujas Nacionālā parka putnu faunu no dabas tūrisma viedokļa novērtē gan ārvalstu, gan arī vietējais putnu vērotājs. Kā piemēru var minēt **pelēko cielavu lielāko ligzdojošo** populāciju Latvijā. Kaut arī tie ir tikai daži pāri, piekļuves un koncentrācijas ziņā tā ir drošākā vieta Latvijā, kur ligzdošanas sezonas laikā šo sugu var sekmīgi novērot. Nogāžu meži ar veciem lapu kokiem pieviline retāk sastopamās **dzeņu** sugas (baltmugurdzenis, trīspirkstu dzenis, melnā dzilna, vidējais dzenis).

Arī citās valstīs reti sastopamais **zaļais ķauķītis**, **mazais mušķērājs** un lokāli sastopamā **mežirbe** piemērotās vietās ir sastopami relatīvi bieži. Parkā sākusi ligzdot **urālpūce** un biežāk sastopama arī Latvijas mazākā pūce – **apodziņš**. Gaujmalas pļavās ir daudz **griežu** un atsevišķas ķauķu sugas, kas nav sastopamas Rietumeiropā (**upes ķauķis**, **krūmu ķauķis**). Ziemas laikā neaizsalstošās upes kļūst par nozīmīgu Latvijā ziemojošo **ūdensstrazdu** dzīvesvietu (Amata, Ierīkupīte, Kumada, Vaive, Cimziņa, Grīviņupīte, Gauja, Brasla u.c.). Līdzīgi mazajās un neaizsalstošajās upēs, vecupēs vai avoksnajos biežāk nekā citur var vērot **zivju dzenīti**. Nozīmīgi biotopi ir veco muižu parki un alejas, kas piesaista

daudzas parastākas, taču līdz ar to vieglāk novērojamas putnu sugas (**dzeņi**, **meža pūce**). Migrācijas laikā caurceļojošiem putniem interesanti ir izstrādātie vai plašie karjeri (Lodes, Bāles, Cēsu) un lielākais parka ezers – Ungura ezers. Sudas purvam pieguļošās pļavas, kas atrodas ārpus rezervāta teritorijas, ir nozīmīga **dzervju pulcēšanās vieta** rudenī.

PUTNU VĒROŠANAS VIETAS GAUJAS NACIŅĀLĀ PARKĀ APKAIMĒ

Nacionālā parka teritorijā vai tā tuvākajā apkārtnē ligzdo vairāk nekā 120 **balto stārķu** pāru un vismaz daži **melnie stārķi**. Tā tiešā tuvumā ir vairākas putnu vērotājus saistošas teritorijas – Zilaiskalns

un tā nogāžu meži vai meži Sietiņieža apkārtnē (mežirbe, dažādas dzeņu sugas, t.sk. retais trīspirkstu dzenis, mazais mušķērājs), Lielais un Pemmas purvs ziemeļos no Straupes (purva putnu sugas), kā arī Gaujas Nacionālā parka lielākais ezers – Ungurs. Migrācijas laikā retākas **kaiju** sugas iespējams vērot Dai-bes atkritumu poligonā, kur var palaimēties novērot arī **jūras ērgli**, retākus **plēsīgos putnus**, bet ziemā – arī ūpi. **Vidējo** un **baltmugurdzeni**, **pelēko dzilnu** var vērot populārākajā tūrisma objektā – Turaidas muzejrezervāta nogāzēs. Laivošana ar kanoe sniedz iespēju vieglāk novērot retās dzeņu sugas upes krasta vecajos kokos, dzirdēt daudzus dziedātājputnus un ieraudzīt zivju dzenīti.

PUTNU VĒROŠANAS KALENDĀRS

I	Ziemojošie ūdensstrazdi, niekstrozis				
II					
III		Pūces un dzeņi, mežirbes, rubeņi			
IV			Pavasara migrācija, ideāla gaisma putnu fotografēšanai		
V				Ligzdošanas laiks un lielākā dziedāšanas aktivitāte	
VI				Nometnieku vērošana	
VII					
VIII					Rudens migrācija līdz oktobra vidum
IX					
X					
XI					
XII	Ziemojošie ūdensstrazdi				

Dabas aizsardzības pārvalde ir takas izveidojusi un uztur. Ja redziet, ka nepieciešami uzlabojumi, ziņojiet **+371 64107230**; **+371 67509545** vai **vidzemef@daba.gov.lv**

Āraišu apkārtnes ainava

Pelēkā cielava (Motacilla cinerea)

IETEICAMAIS PUTNU VĒROŠANAS MARŠRUTS

Maršruta gaita.

- Vakara pastaiga viesnīcas "Karlamuiza Country Hotel" 57.24023, 25.21254 apkārtnē – meža pūces klausīšanās.
- Agra rīta pastaiga **Kārļu** apkaimē (labiekārtotas takas, parks, alejas, vecie ābeļdārzli). **Putnu sugas***: mazais svilpis, brūnā čakste, apodziņš, kārķu kauķis, pļavu čipste, koku čipste, mušķērāji, zīlītes, sila strazds u.c.
- **Veclauči** 57.26149, 25.13721. Pārgājiens 3,5 km pa **Amatas** taku un **Zvārtes ieža** apkaimes mežiem (Meža mātes taka). **Putnu sugas**: mazais mušķērājs, zaļais kauķītis, pelēkā cielava, ķīķis, zivju dzenītis, paceplītis, mizložņa, cekulzīlīte, trīspirkstu dzeņa darbības vietas un pēdas, mežirbe u.c.
- **Zvārtes iezis** 57.24601, 25.14279 – **Līgatnes pārceltuve** 57.25441, 25.04528 14 km. **Putnu sugas**: vidējais dzenis, ķivulis, iespējams – pārlidojošs mazais ērglis, peļu klijāns u.c.
- Brauciens ar **kanoe** laivām 10 km, ~ 2 h pa Gauju no **Līgatnes pārceltnes** līdz izkāpšanas vietai lejpus **Braslas ietekas Gaujā** 57.24576, 24.93038. Šajā posmā Gauja ir plaša un dziļa. **Putnu sugas**: melnā dzilna, baltmugurdzenis, zivju dzenītis, upes tilbīte, lielā gaura, gaigala, mazais dzenis, garastīte (ziemeļu pasuga), pelēkā zīlīte u.c.

- **Inciems–Turaida** 19 km. **Putnu sugas**: vidējais dzenis, pelēkā dzilna, baltais stārķis, melnais mušķērājs. Ķeizarskats un Siguldas Velnalas dabas taka. Dainu dārzs Turaidas muzejrezervātā 57.18306, 24.85060.

- **Ieteicamais laiks.** Maija otrā pusē, jūnija sākums.

- **Grūtības pakāpe.** Viegls – vidējs.

- **Der zināt!** Putnu vērošanas maršrutu vislabāk sakombinēt ar atbilstoša līmeņa nakšņošanas iespēju, kas neatrodas pilsētā. Lielākā priekšrocība ir agra rīta pastaigai pa apkārtni pirms labām brokastīm, lai var izmantot laiku no saullēkta līdz plkst. 08.00 saviem rīta klejpojumiem. Priekšrocība ir naktsmītņiem ar blakus esošiem veciem parkiem. Katrs pats ir atbildīgs par drošību maršruta veikšanas laikā. Glābšanas dienesti: 112.

- **Ētika!** Vērojot putnus, atceries, ka svarīgākās ir "putnu intereses", tādēļ maksimāli izvairies no putnu ierastā dzīvesveida un dzīvesvietas traucējuma!

Putnu vērotāja inventārs:

- piemēroti apavi staigāšanai, laivošanai un braukšanai ar divriteni;
- dabā iešanai piemērots un ērts apģērbs;
- ūdensizturīgs mantu maiss (laivu braucienam);
- binoklis, teleskops;
- fotokamera ar teleobjektīvu;
- putnu noteicējs u.c. literatūra;
- putnu noteicēja lietotne viedtālrunī: <http://tiny.cc/2be4mx>
- putnu balsu ieraksti: www.xeno-canto.org

Enter Gauja mobilā lietotne

GooglePlay

AppStore

* Minētās putnu sugas ir iespējami novērojamas, nevis apstiprināmas "ar garantiju".

SERVISS

i | Siguldas novada Tūrisma informācijas centrs
Sigulda, Ausekļa iela 6, 67971335,
info@sigulda.lv, www.tourism.sigulda.lv

i | Siguldas novada Tūrisma informācijas centrs
"Gūtmaņala", Sigulda, Turaidas iela 2a, 61303030,
info.gutmanala@sigulda.lv, www.tourism.sigulda.lv

i | Līgatnes novada Tūrisma informācijas centrs
Līgatne, Sprinģu iela 2, 64153169, 29189707,
info@visitligatne.lv, www.visitligatne.lv

i | Amatas novada Tūrisma informācijas centrs
Amatas nov., Drabešu pag., Āraiši, 25669935, 28681083,
turisms@and.lv, www.amata.lv

i | Cēsu Tūrisma informācijas centrs, Cēsis, Baznīcas laukums 1,
28318318, info@cesis.lv, www.visit.cesis.lv

🏠 | Viesnīca "Karlamuiza Country Hotel"
Amatas nov., Drabešu pag., Kārļi, 26165298, info@karlamuiza.lv,
www.karlamuiza.lv (Ēdināšana iepriekš piesakoties)

🏠 | Rehabilitācijas centrs "Līgatne"
Līgatnes nov., Līgatnes pag., Skaļupes, 64161915, 26467747,
ligatne.info@gmail.com, www.rehcentrsligatne.lv

🏠 | Ziedleju pirts, Ziedlejas Gaujmaļi, Krimuldas novads,
26105993, info@ziedlejas.lv, www.ziedlejas.lv

🚶 | Zeit Tiklu parks, Līgatne, Gaujas iela 4,
25779944, info@zeit.lv, www.tikluparks.lv